

OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO INSTRUMENTEM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

BLOK 3 - WYZWANIA W OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

OPRO w praktyce: szybki rozwój OZE przy zachowaniu bezpieczeństwa przyrodniczego na przykładzie ptaków

Aleksandra Szurlej-Kielańska

Ekspert ds. ochrony przyrody w procesie inwestycyjnym

PLAN PREZENTACJI

- **OPRO i ochrona ptaków – gdzie jesteśmy i gdzie są luki?**

Diagnoza sytuacji po procedowanej nowelizacji: jak ma działać system, jakie są braki (szlaki migracyjne, mapy wrażliwości)

- **2. Co jest potrzebne, aby OPRO jako Fast Track działały bezpiecznie?**

Jakie elementy (m.in. ochrona ptaków) muszą być uwzględnione, aby szybka ścieżka dla inwestycji była możliwa, stabilna i bezkonfliktowa.

- **3. Jak uspołnić rozwój OZE i ochronę przyrody?**

Warunki środowiskowe w OPRO, definicja migracji, monitoring i metodyka map — czyli jak zbudować system, który przyspiesza inwestycje, a jednocześnie redukuje ryzyka przyrodnicze.

OPRO – kontekst prawny

- **Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2015 poz. 478, z późn. zm.)**
 - w brzmieniu po nowelizacji wprowadza art. 160e (mapy wrażliwości) i art. 160g (OPRO).
- **Nowelizacja: Ustawa z dnia 9 października 2025 r. o zmianie ustawy o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2025 poz. 1535)**
 - zmienia m.in. Ustawę o OZE, wprowadzając regulacje dotyczące OPRO stosowane także do lądowych inwestycji.

OPRO - idea

- Szybsze procedury administracyjne
- Lokalizacja *poza* obszarami chronionymi
- Lokalizacja *poza* głównymi szlakami migracyjnymi ptaków
- Podstawa: **mapy wrażliwości przyrody (art. 160e).**

OPRO – schemat wyznaczania wg ustawy

- **Mapy wrażliwości przyrody (GDOŚ + MKiŚ – metodyka, RDOS - wyznaczanie)**

Wskazują obszary wysokiego i niskiego ryzyka, obejmują gatunki, siedliska, bariery ekologiczne

- **Wstępne wytypowanie obszarów**

Analiza map wrażliwości, analiza infrastruktury elektroenergetycznej i przestrzennej, wstępne wykluczenia terenowe)

- **Weryfikacja kryteriów ustawowych**

Wyłączenie obszarów chronionych, głównych szlaków migracyjnych, obszary wysokiej wrażliwości z map

- **Przygotowanie projektu planu OPRO**

Granice OPRO, uzasadnienie wyboru terenu, analiza uwarunkowań środowiskowych i infrastrukturalnych

- **SOOŚ dla planu OPRO**

Analizę oddziaływań, wariantowanie, ocena oddziaływania skumulowanego, działania minimalizujące, monitoring skutków

- **Uzgodnienia z RDOS i uchwalenie planu**

RDOS weryfikuje: zgodność z mapami wrażliwości, ryzyka dla gatunków, kompletność SOOŚ

OPRO – kluczowe wątpliwości

- Metodyka wyznaczania map wrażliwości
- Brak ustawowej **definicji szlaków migracyjnych**
- Zasady oceny planów OPRO na poziomie RDOŚ- ryzyko uznaniowości

OPRO –luki: szlaki migracyjne

- Ustawa wymaga wyłączenia OPRO z obszarów migracji ptaków ale nie definiuje:
 - czym jest szlak migracyjny,
 - jak go identyfikować,
 - które dane są wiążące,
 - jak oceniać jego „wagę”.

Największe pole konfliktów i nierównego traktowania inwestycji.

OPRO –kluczowe wątpliwości - mapy wrażliwości przyrody

- Ryzyko: mapy administracyjne, nie ekologiczne - **Metodyka**

Art. 160h ust. 2–3 ustawy o OZE:

Minister właściwy ds. klimatu **określa w rozporządzeniu:**

- zakres mapy,
- standard danych,
- sposób aktualizacji.

GDOŚ opiniuje tę metodykę oraz nadzoruje jej spójność na poziomie krajowym.

OPRO – rekomendacje w zakresie metodyki map wrażliwości

- Uwzględnić pełne spektrum dostępnych danych przyrodniczych: państwowych, regionalnych, monitoringowych, radarowych, europejskich.
- Wprowadzić hierarchię wrażliwości (obszary kluczowe – bufory – korytarze łącznikowe), aby mapy odzwierciedlały realną złożoność środowiska.
- Określić zasady identyfikacji szlaków migracyjnych na podstawie danych radarowych, ornitologicznych i hydrologicznych.
- Zapewnić spójny, jednolity standard GIS i jasne kryteria przypisania kategorii wrażliwości.

OPRO – rekomendacje w zakresie szlaków migracyjnych

- Zintegrować dane lokalne (OOŚ, PZO, derogacje, kartoteki regionalne) z danymi krajowymi i europejskimi.
- Wyznaczać miejsca kluczowe dla ptaków (lęgowiska, żerowiska, miejsca odpoczynku, mokradała) jako obszary o najwyższej wrażliwości.
- Opracować przebieg głównych szlaków migracyjnych jako element obligatoryjny map.
- Zapewnić możliwość aktualizacji map wraz z napływem nowych danych monitoringowych.

OPRO – szybka ścieżka – co zaimplementować jako standard z wytycznych i dobrych praktyk

- Kategorie ryzyka gatunków
- Minimalne wymagania monitoringowe i zasady oceny
- Standardy oceny ryzyka kolizji z turbinami
- Zasady identyfikacji kluczowych siedlisk.

OPRO – jak uspołnić rozwój OZE i ochronę przyrody

- Odpowiednie warunki środowiskowe wpisywane *już na etapie planów OPRO*
- Włączenie rekomendacji ekspertów do tworzenia metodyki map wrażliwości
- Aktualizacja map na podstawie monitoringów porealizacyjnych
- Transparentność i jednolite zasady działania GDOŚ/RDOŚ
- Systemowe podejście → mniej sporów, szybsze decyzje.

Dziękuję za uwagę